

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av betänkande Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet (SOU 2016:72)

Länstyrelsen i Jönköpings län tackar för möjligheten att lämna synpunkter på remissförslaget. Nedan följer yttrande över rubricerat underlag.

Sammanfattning

Regeringen tillsatte i februari 2015 utredningen *Utveckling av innovations- och entreprenörskapsklimatet i Sverige* som bland annat syftar till att lämna förslag på åtgärder att förbättra och utveckla innovations- och entreprenörskapsklimatet i Sverige. Länstyrelsen har tagit del av utredningen som identifierar möjligheter och utmaningar inom innovations- och entreprenörskapsklimatet i Sverige. Utredningen beskriver bland annat hur företagande och välbefinnande i samhället hänger ihop. Länstyrelsen verkar för att förenkla för företag och ger bland annat bidrag till företag inom Landsbygdsprogrammet. Jönköpings län präglas av många företagare med entreprenörsarv och tradition av familjeföretagande och står inför samma utmaningar som andra delar av landet med risk för uteblivna generationsskiftet och risk för nedläggning av verksamheter samt globalisering och företagsutflyttning. Länstyrelsens samlade bedömning är att betänkandet har en rimlig analys över de strukturella utmaningar som landet står inför vad gäller innovation och entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet.

Länstyrelsen i Jönköpings län anser att de viktigaste förslagen i betänkandet för att öka entreprenörskap och innovation i Sverige är att justera rekonstruktionsförfarandet gällande beviskrav på underlag, att konstruktionen av ratingssystemen ses över och att konsekvenser för samtliga berörda inom företaget vid rekonstruktion behöver utredas. Att flertalet företag inte ser tillgången till finansiering som ett problem ställer sig Länstyrelsen frågande till, åtminstone gällande företag på landsbygden.

Yttrande på utredningens slutsatser och förslag

Nedan följer kommentarer och synpunkter på de fem tematiska områden varifrån analys och förslagsställande utgår.

SYNPUNKTER

1. Ramvillkorens påverkan på entreprenörskap, innovation och omställningsförmåga

Tidigare kartläggningar i Sverige visar att 61 procent av företagen upplever regelverken som ett tillväxthinder, varav 22 procent anser dessa vara ett betydande sådant. Länsstyrelsen tillstyrker att regelverk för exempelvis betalningsanmärkningar behöver ses över och harmoniseras med lagstiftningen i våra nordiska grannländer. Regelverket försvårar för företagare som hamnat i tillfälliga betalningsproblem. Vid offentliga upphandlingar är det inte ovanligt att det vid upphandlingen ställs krav på att företagen som lämnar anbud ska uppnå en viss rating av ett specifikt kreditvärderingsföretag. Länsstyrelsen instämmer i att Upphandlingsmyndigheten bör ta fram rekommendationer på hur kraven på finansiell stabilitet hos leverantörer kan garanteras utan användandet av skallkrav på specifika ratingnivåer. Det finns mycket att vinna på att fler företag får en möjlighet till en andra chans. Länsstyrelsen pekar även på att skallkraven kan behöva ses över för att lokala producenter med närproducerade varor i större utsträckning ska kunna delta vid offentlig upphandling.

Enligt betänkandet står Sverige inför utmaningar inom ett antal infrastrukturella frågor såsom boende, underhåll (infrastruktur) och digitalisering. Dessa områden är även högt prioriterade vid Länsstyrelsen i Jönköpings län och ska prioriteras inom verksamhetens möjliga områden. Länsstyrelsen stödjer betänkandets förslag om att Regeringen bör verka för en blocköverskridande överenskommelse gällande bostadspolitiken. Länsstyrelsen tillstyrker även att den tekniska utvecklingen och digitaliseringen behöver bejakas. Enligt Svenska stadsnätetsföreningen är cirka 1 miljon svenskar i ett digitalt utanförskap och behov av utbildning finns i digitalisering. Länsstyrelsen ser även utmaningarna kring digitalisering i arbetet med grundläggande betaltjänster. Den digitala utvecklingen går fort men lösningar och utbildning behöver även erbjudas till de som inte använder digitala tjänster. Avgörande för en fortsatt positiv utveckling inom digitalisering är kraftfulla satsningar med offentliga medel för bredbandsutbyggnad, inte minst på landsbygden.

Av betänkandet framgår att ”..skatter som berör entreprenörskap och innovation, vilket sannolikt är det viktigaste och mest kraftfulla ramverk som den politiska makten förfogar över för att skapa en dynamisk och

entreprenörskapsinriktad miljö, ligger relativt högt i Sverige. Undantaget är bolagsskatten annars förefaller svenska skatter vara höga vad gäller såväl ägande och avkastning som skatter på företagsbyggande. Sämre förutsättningar än i våra konkurrentländer när det gäller totalt skattetryck, inkomstskatter, skattesatser på kapitalinkomster, utdelningar, optionsvinster och forskning och innovation riskerar på sikt att urholka konkurrens- och attraktionskraften i Sverige.” Eftersom skatter påverkar företagande saknar Länstyrelsen en utredning kring möjliga ändringar inom skattelagstiftningen, vilket inte tas upp i betänkandet.

2. Företagsrekonstruktion och förutsättningar för en andra chans

Betänkandet beskriver hur möjligheterna till en andra chans kan underlättas för företag. I betänkandet ingår en översyn av lagstiftningen kring företagsrekonstruktion samt regelverk kring företrädaransvar, kreditupplysningar samt offentlig upphandling. I fler fall är den svenska lagstiftningen mindre gäldenärsvänlig än i våra grannländer. Länstyrelsen tillstyrker flera av förslagen för att underlätta för livskraftiga företag att ges en andra chans, med förbehåll för nedanstående punkter. Det behöver finnas tydliga riktlinjer när rekonstruktion kan vara aktuell för att säkra ett kostnadseffektivt förfarande i frågan.

Vid lagen om företagsrekonstruktion tillkomst år 1996 uppskattades att antalet företagsrekonstruktionsärenden årligen skulle komma att uppgå till cirka 500. Än så länge är vi långt ifrån detta mål. Under åren 2011–2014 har i genomsnitt knappt 200 företagsrekonstruktioner per år inletts, vilket kan tyda på ett behov av förenkling av förfarandet.

Utredningens förslag att underlätta för nystartade företag som kan bidra med nya idéer utan att bli oroade för konsekvenserna av ekonomiska misslyckanden anser Länstyrelsen är en viktig fråga. Länstyrelsen arbetar med att underlätta för företag och anser att det även behövs förenklingar för företagen att överlåta redan befintliga företag då det är en större chans till överlevnad för överlåtna företag än nystartade. Enligt Handlingsplanen: En europeisk dagordning för entreprenörskap KOM (2004) 70 slutlig, visar forskning gjord på företag i Österrike att 96 procent av överlåtna företag överlever jämfört med 75 procent av nystartade företag. Balans behöver finnas mellan mervärdet av rekonstruktion och onödiga kostnader som drabbar borgenären. De rekonstruktioner som inte har chans att lyckas behöver avslutas i tidigt stadium. Har ett företag satts i konkurs på grund av yttre omständigheter, såsom tillfälliga likviditetsproblem på grund av att en underleverantör inte betalat fakturor eller att företagaren drabbats av sjukdom, bör detta vara en rimlig grund för möjlighet till rekonstruktion.

Betänkandet bedömer att fler företag kan ges en andra chans genom bland annat informationsinsatser om rekonstruktion, ändrad samhällsattityd genom lagändring samt öppenhet kring den ekonomiska situationen i företaget. Den konstruktion som ligger bakom ratingsystemet behöver

också ses över enligt betänkandet. Om en styrelseledamot har suttit i en styrelse för ett företag som satts i konkurs kan det leda till att erfarna ledamöter lämnar företaget när det uppstår ekonomiska problem för att undgå betalningsansvar. Enligt betänkandet kan företrädaransvaret försvåra för rekrytering till styrelser i mindre företag då det skatterättsliga företrädaransvaret är solidariskt. Skatteverket kan vända sina krav till den styrelseledamot som har störst ekonomiska tillgångar. Detta kan innebära att det blir svårigheter att dra nytta av styrelsemedlemmar från företag som har stor kompetens inom respektive område. Länsstyrelsen delar utredningens förslag att det skatterättsliga företrädaransvaret behöver utredas.

Information om att ett företag genomgått rekonstruktion ligger kvar i ratingssystemet i flera år efter att ärendet avslutats, det innebär att företaget inte kan komma i fråga om offentlig upphandling. Länsstyrelsen tillstyrker även i detta fall en översyn av rekonstruktionsförfarandet.

Genom att tidigare stoppa de företagsrekonstruktioner som saknar förutsättning att lyckas bör förtroendet för processen öka och innebära minskade utgifter för både gäldenär och borgenär. Länsstyrelsen tillstyrker att ett högre beviskrav vid företagsrekonstruktion kan vara nödvändigt för kostnadseffektivitet. Konsekvenser för samtliga berörda inom företaget vid rekonstruktion behöver utredas.

Ett väl fungerande och kostnadseffektivt rekonstruktionsförfarande bedömer Länsstyrelsen kan vara samhällsekonomiskt motiverat.

3. Samordning och effektivisering av det innovations- och företagsfrämjande stödet

Idag består främjarsystemet i Sverige av ett stort antal aktörer och insatser på internationell, nationell, regional och lokal nivå. Betänkandet konstaterar att främjarsystemet idag är oöverskådligt och mycket svårt att utvärdera. Länsstyrelsen instämmer i att effekterna av de olika näringslivsfrämjande insatserna är otillräckligt dokumenterade och att de behöver synkroniseras. Betänkandet föreslår att Näringsdepartementet ska ha ett övergripande ansvar för samtliga främjarinsatser som syftar till innovation, internationalisering och tillväxt, ett förslag som Länsstyrelsen ställer sig bakom. Betänkandet föreslår att antalet program och insatser ska minskas. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att EU:s regelverk med uppdelning av olika stöd inte går att justera då EU:s regelverk gäller före den svenska lagstiftningen.

Att flertalet företag inte ser tillgången till finansiering som ett problem ställer sig Länsstyrelsen frågande till. Genom kontakter med länets företagare har Länsstyrelsen kännedom om att det är svårt att få tag i kapital för affärsidéer på landsbygden på grund av risk för lågt kundunderlag.

4. Rörlighet, ökad samverkan samt ökat nyttiggörande av forskningsresultat

Av betänkandet framgår att Sverige under en lång tid har tillhört de ledande länderna gällande forskning och utveckling (FoU), beräknat som andel av BNP. Alla forskningsresultat blir inte användbara i näringslivet och forskningssatsningar leder inte heller alltid till utveckling i samma land. Sverige ligger något under EU-genomsnittet gällande export av exempelvis högteknologiska produkter och export av kunskapsintensiva tjänster. Därför instämmer Länsstyrelsen i att utbildning inom digitalisering, tekniska utvecklingar, vidareutveckling av nationella prov, ökad involvering av näringslivet för snabbare hantering av ansökningar som berör rekrytering av utländsk kompetens är av hög vikt, samt att verka för ett företagervänligt klimat. Länsstyrelsen anser att etableringen på arbetsmarknaden för nyanlända bör effektiviseras genom en kombination av språkinläring och yrkesutbildning. De nyanlända lär sig mer svenska och företaget får möjlighet att hitta ny personal för rekrytering. I de fall detta har prövats i projektform i länet har utfallet av anställningar i företagen varit mycket högt. I detta sammanhang bör en tydligare samverkan mellan kommun, arbetsförmedling och näringsliv utvecklas.

I Jönköpings län samverkar bland annat Jönköping University med ALMI och Länsstyrelsen för företagsutveckling och koppling mellan forskning och utveckling. Länsstyrelsen instämmer i att det behövs både ett kunskapsbyggande och ett kunskapsomvandlande. I Jönköpings län uttrycker flera företagare att det är mycket svårt att få tag i rätt kompetens och i rätt tid.

5. Förmågan att möta samhällsutmaningar

För att möta samhällsutmaningar berör betänkandet förslag kopplade till klimat, miljö och energi. Den svenska regeringen bör enligt betänkandet verka för harmonisering av regelverk inom EU, samt en översyn och uppföljning av nationella regelverk, med ökad ambition om återvinning. Sverige ligger långt fram i hållbara städer. Regeringen bör även uppmuntra till mer funktionsupphandling och prioritera gröna lösningar, samt ge Upphandlingsmyndigheten ett uppdrag att utveckla standardiserade mått och kriterier för detta. Länsstyrelsen tillstyrker även ökade anslag till forskning och innovation som kan bidra till ökad resurseffektivitet och cirkulära system.

Cirkulär ekonomi är ett program som EU-kommissionen har presenterat som innebär energi- och resurseffektivitet genom att minska åtgången av råmaterial. Nyproduktion ska också gärna ersättas av reparationer, återvinning och återanvändning (ex reparationer av sportkläder).

För att öka incitamenten för mer cirkulära affärsmodeller föreslås i betänkandet en analys av bland annat möjligheterna med skatteväxling,

minskad moms för vissa varor och tjänster, skattebefrielser för vissa tjänster och ett utökat reparationsavdrag. Betänkandet föreslår även ökade anslag till forskning och innovation som kan bidra till ökad resurseffektivitet och cirkulära system. Det behövs också satsningar på information och kunskap, exempelvis om produkters miljöpåverkan, resurseffektiva affärsmodeller och främjandeinsatser, ett uppdrag till SCB om att ta fram statistik och data för uppföljning samt att hållbarhetsaspekter integreras i undervisning på olika nivåer.

Länsstyrelsen anser att några av de samhällsutmaningar som lyfts fram gällande miljö och klimat är mycket bra. Innovation och nytänkande inom teknik, beteende och affärsmodeller behövs för att klara miljömålen (Sveriges miljö kvalitets- och klimatmål) samt FN:s hållbarhetsmål.

Länsstyrelsen saknar dock ett förslag på hur man tar steget från innovation till tillämpning samt anser att betänkandet borde nämnt Sveriges satsningar på export av miljöteknik (VA, fjärrvärme o dyl.) med tillhörande kunskapsfält. Sverige kan även bli bättre på kunskapsomvandlande av befintliga satsningar/innovationer.

Det är viktigt att satsningar och prioriteringar för miljö- och klimatinnovationer integreras för att bli effektiva. De nio föreslagna områdena gör detta relativt väl men Länsstyrelsen anser att detta behov behöver tydliggöras, var för sig riskerar de att bli väldigt otydliga. Ett exempel på en tydlig och bra kedja är: Nationella prioriteringar (4.5.7), forskning - medelstillelning (4.5.4), kunskap på högskolor och universitet (4.5.6) samt innovationstävlingar (4.5.9).

I detta ärende har landshövding Håkan Sörman beslutat efter föredragning av handläggarna Helena Liljergren och Maria Palm Gustafsson. I den slutliga handläggningen har avdelningschef Lars Sandberg samt enhetschef Nina Elmsjö deltagit.

Håkan Sörman

Helena Liljergren

Maria Palm Gustafsson